

מספר 275 בנושאים מדיניים:

תוכנית הכשרה מקצועית: התמקדות בצעירים המצטרפים לשוק העבודה

להלן נציג תוכנית הכשרה מקצועית הממוקדת בצעירים בתחילת דרכם בשוק העבודה. מתן הכשרה מקצועית ממוקדת לאוכלוסיית הצעירים בתחילת הדרך בשוק העבודה הוא חיוני על מנת לאפשר להם השתלבות מהירה והכנסה ראויה מעבודה.

נתונים על אוכלוסיית היעד

בשנת 2004, היו בישראל 777.3 אלף צעירים בגילאי 18-24.

השכלה ושנות לימוד:

- בשנת 2004¹, היה חציון שנות הלימוד² עבור בני 18-24 12.4.
- 60.8% מבני הגילאים 18-24 הם בעלי 11-12 שנות לימוד, ומהווים כ- 472.6 איש.
- להלן נתונים לגבי עבודה ולימודים בקרב גילאי 15-24³:

גילאים		
24-18	17-15	סטטוס עבודה/לימודים
777.4	341.4	סך כולל – באלפים
7.7%	4.9%	עובדים ולומדים
26%	1.4%	עובדים ולא לומדים
20%	86.5%	לא עובדים ולומדים
46.4%	7.3%	לא עובדים ולא לומדים

צוות ההיגוי

מר עוזי ברעם, יו"ר
ח"כ גלעד ארדן
מר הרמן בונץ
ד"ר יוסי ביילין
ח"כ איתן כבל
ח"כ אתי לבני

חברי צוות ההיגוי בעבר

יו"ר ראשון,
הנשיא חיים הרצוג ז"ל
יו"ר שני,
מר חיים י. צדוק ז"ל
ד"ר יהודה לנקרי
ח"כ מיכאל איתן
עו"ד יוסי כץ
ד"ר וינפריד וייט
ח"כ גדעון סער
ח"כ יצחק הרצוג, שר

בשיתוף:

קרן פרידריך אברט
חסויות:
משה קורניק

Steering Committee

Mr. Uzi Baram Chair
Mr. Gilad Erdan, MK
Mr. Hermann Bünz
Dr. Yossi Beilin,
Mr. Eitan Kabel, MK
Ms. Eti Livni, MK

Former members of the steering committee

Former Chair,
The Late President
Chaim Herzog
Former Chair,
The Late Mr. Haim J.
Zadok
Dr. Yehuda Lankry,
Mr. Michael Eitan, MK
Adv. Yossi Katz
Dr. Winfried Veit
Mr. Gideon Saar, MK
Mr. Isaac Herzog, MK
Minister

In cooperation with:

Friedrich Ebert

Stiftung

Sponsors:

Moshe Kornik

- להלן חלקם של משקי בית שבראשם שכירים, עד גיל 34⁴ כאחוז מכלל משקי בית של השכירים באותו העשירון.

עשירוני הכנסה										
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
18%	28.1%	29%	3.5%	35.9%	39.3%	41.6%	48.1%	50.5%	51.6%	עד גיל 34

מהטבלה ניתן להיווכח כי בכמחצית ממשקי הבית שבראשם שכירים בשלושת העשירונים גילו של ראש משק הבית נמוך מ- 35.

מניתוח הנתונים על הצעירים המצטרפים לשוק העבודה עולה כי חציון שנות הלימוד בקרב גילאי 18 ועד 24 הוא 12.4 שנות לימוד. כמו כן, התפלגות עשירוני הכנסה של משקי בית שבראשם שכירים עד גיל 34 מראה כי מחצית ממשקי הבית בשלושה העשירונים התחתונים שבראשם שכירים הינם משקי בית שבראשם שכירים עד גיל 34. לפיכך, ניתן להעריך כי מתן הכשרה מקצועית ממוקדת בצעירים המצטרפים לשוק העבודה הינה חיונית לשילובם המהיר בשוק העבודה ולקיום מהכנסה מעבודה בלבד, ללא תלות במערכת הרווחה.

נתוני רקע על ההכשרה המקצועית בישראל

החל משנת 2002 חלה ירידה בתקציב האגף להכשרה מקצועית, כך שבשנת 2002 התקציב עמד על למעלה ממיליארד ש"ח⁵, ואילו על פי התקציב לשנת 2005, תקציב האגף הינו 743.152 מיליון ש"ח. על פי משרד התמי"ת⁶, בשנת 2005 הוקצו 58,570 אלף ש"ח להכשרת 11,611 מבוגרים. בתחום הכשרת נוער, הוקצו 60,000 שעות שנתיות בעבור 12,500 תלמידים. נתח התקציב הגדול ביותר הוקצה להכשרת טכנאים והנדסאים, והינו 142,692 אלף ש"ח בעבור הכשרת 19 אלף איש למקצועות אלו.

בהתאם לירידה בתקציב, בין שנת 2000 לשנת 2004 ירד גם מספר התלמידים בהכשרה מקצועית ב- 28%, כך שמספר התלמידים בשנת 2004 בהכשרה מקצועית עמד על 59,645 לעומת 82,975 בשנת 2000. בשנת 2004 עמד שיעור ההשתתפות של נשים בקרב התלמידים בהכשרה המקצועית על 39%. כ- 20% מבין המשתתפים בתוכניות ההכשרה המקצועית אינם יהודים.⁷

תוכנית לקליטה תעסוקתית של צעירים בשוק העבודה

להלן מובא תיאור תוכנית להכשרה מקצועית ממוקדת בצעירים בשוק העבודה. כמו כן, מפורטת עלות התוכנית ומקורות אפשריים למימון.

מטרת התוכנית הינה להוביל להשתלבות מהירה ולצמצם את מימדי העוני בקרב צעירים בתחילת דרכם בשוק העבודה וזאת ע"י מתן הכשרה מקצועית ממוקדת.

בעבור הצעירים, בגילאי 15-18, תינתן הכשרה מקצועית במסגרת מערכת החינוך הפורמאלית, שתאפשר רכישת ניסיון מקצועי ובכך תקל על ההשתלבות בשוק העבודה במקביל ללימודיהם במערכת החינוך.

על פי נתוני משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה⁸, אורך קורס הכשרה מקצועית הינו 72 שעות בממוצע. בהערכת עלות של 50 ש"ח לשעה למשתתף, ואוכלוסיית יעד של כ- 250 אלף צעירים שישתתפו בתוכנית, עלות התוכנית להכשרה מקצועית בתחילת דרכם בשוק העבודה תהא 900 מיליון ש"ח. אוכלוסיית היעד נאמדה על פי מספר בני 15-17 ובני 21 עד 24 שאינם זכאים לבגרות – לא כולל חיילים בגילאי 18-20.

ניתן להפנות את תקציב האגף להכשרה מקצועית לתוכנית זו, המתמקדת בצעירים בתחילת דרכם בשוק העבודה. תוכנית זו הינה חלופה לפעילות הקיימת של האגף להכשרה מקצועית, ויש להפנות משאבים נוספים לביצועה.

סיכום

מסמך זה בחן את עלות הכשרה מקצועית לקבוצת יעד המתקשה בהשתלבות בשוק העבודה ונאלצת, או שהיא צפויה להסתייע בקצבאות על מנת להתקיים. ישנם כ- 250 אלף צעירים המיועדים להשתתף בתוכנית הכשרה אשר תקנה להם כלים ומיומנויות מקצועיות, וכן ניסיון רלוונטי בתחומים במשק ובכך תאפשר להם למצוא עבודה ולהתקיים מהכנסה מעבודה.

עלות תוכנית ההכשרה המקצועית לצעירים מוערכת בכ - 0.9 מיליארד ש"ח לשנה, ותמומן במרביתה מהתקציב הנוכחי של האגף להכשרה מקצועית.

¹ שנתון סטטיסטי לישראל מס' 56, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לוח 8.3.

² הציון שנות לימוד: משמע, 50% מהפרטים בקבוצת הגיל הרלוונטית בעלי מספר נמוך יותר של שנות לימוד.

³ שנתון סטטיסטי לישראל מס' 56, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לוח 12.31. יש לציין ששיעור הלא עובדים והלא לומדים הגבוה מקרב בני 18-25 נובע משרותם בצה"ל.

⁴ שנתון סטטיסטי לישראל מס' 56, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. לוח 5.31.

⁵ מתוך הצעת התקציב, משרד התעשייה מסחר והתעסוקה וכן משרד העבודה והרווחה. הנתונים מתייחסים לסה"כ ההוצאה לאגף הכשרה מקצועית, על פי תקציב על שינויי.

⁶ מתוך מצגת של אגף בכיר להכשרה ולפיתוח כוח אדם: "הכשרה מקצועית לקראת תעסוקה שנת 2005".

⁷ מתוך גיליון מס' 46 של עיתון אגף בכיר להכשרה ולפיתוח כוח אדם, ספטמבר 2005.

⁸ מתוך: למידה לאורך החיים – קורסים והכשרות מקצועיות. שרי פייר. משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, מינהל תכנון מחקר וכלכלה.